

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням
третьої
(позачергової)
сесії
міської ради VIII
скликання
від 22.12.2020 р.
№5-3/2020

ПРОГРАМА
поводження з тваринами на території Дунаєвецької міської ради
на період 2021-2025 роки

I. Загальні положення

Програма поведження з тваринами на території Дунаєвецької міської ради на 2021-2025 роки (далі – Програма) розроблена у відповідності до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про ветеринарну медицину», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про тваринний світ», «Про благоустрій населених пунктів», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», та інших нормативно-правових актів з метою врегулювання відносин у сфері поведження з тваринами.

Необхідність розробки Програми викликана відсутністю на території Дунаєвецької міської ради комплексної системи поведження з тваринами, а також великою кількістю безпритульних тварин, що в свою чергу призводить до погіршення санітарно-епідеміологічного стану громади, якості життя мешканців і гостей громади, загибелі тварин та жорстокого поводження з ними.

Аналіз ситуації у сфері поведження з домашніми та іншими тваринами свідчить, що наявна на цей час на території Дунаєвецької міської ради система регулювання чисельності безпритульних тварин є негуманною, і малоефективною. В місті відсутня система моніторингу чисельності безпритульних тварин, не ведеться аналіз ефективності проведених заходів щодо зниження їх чисельності, відсутні науково і економічно обґрунтовані методи вирішення цієї проблеми.

Програма спрямована на зменшення чисельності тварин на території Дунаєвецької міської ради гуманним шляхом. Програма спрямована на роботу з населенням щодо впровадження у суспільну свідомість стандартів гуманного поводження з тваринами.

При розробці Програми вивчено та враховано практичний досвід Європейських країн, Міжнародної коаліції регулювання чисельності тварин - компаньйонів людини, до складу якої входить п'ять всесвітньо відомих організацій (ICAM Coalition), і інших міст України, у сфері поведження з тваринами.

У результаті вивчення практичного досвіду європейських країн та інших областей України слід зробити висновок, що найбільш ефективним і науково підтвердженим методом зменшення чисельності безпритульних тварин є метод їх стерилізації хірургічним шляхом. З цією метою необхідно організувати роботу з проведення масової стерилізації всіх

безпритульних тварин та проводити широку агітацію серед власників тварин про необхідність стерилізації своїх вихованців.

Проаналізована система заходів у сфері поводження з безпритульними тваринами в розвинутих країнах світу, які направлені на попередження та профілактику явища – безпритульні тварини (превентивна робота щодо просвітництва населення, регулювання поводження з тваринами, починаючи від їх народження, умов утримання та до самої смерті).

Проаналізовані існуючі методики поводження з безпритульними тваринами. Опрацьований міжнародний досвід роботи муніципальних притулків та притулків громадських організацій.

У цій Програмі поняття та терміни вживаються в такому значенні:

гуманне ставлення до тварин – дії, що відповідають вимогам захисту тварин від жорстокого поводження і передбачають доброзичливе ставлення, сприяння їх благу, покращення якості їх життя, тощо;

домашні тварини – собаки, коти та інші тварини, що протягом тривалого історичного періоду традиційно утримуються і розводяться людиною, а також тварини видів чи порід, штучно виведених людиною для задоволення естетичних потреб і потреб у спілкуванні, що, як правило, не мають життєздатних диких популяцій, які складаються з особин з аналогічними морфологічними ознаками, та існують тривалий час у їх природному ареалі;

власник собаки чи kota – юридична або фізична особа, яка здійснює догляд за твариною, що належить їй на праві власності або на інших підставах, які не суперечать законодавству України;

безпритульні тварини – домашні тварини, що залишилися без догляду людини або утворили напіввільні угруповання, здатні розмножуватися поза контролем людини;

опікувані тварини – піддані щепленням та стерилізації собаки та коти, що перебувають під опікою фізичних осіб, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, громадських і благодійних організацій в умовах повністю або частково створених діяльністю людини;

опікун тварини – фізична особа, підприємство, установа, організація незалежно від форм власності, громадські і благодійні організації, що опікуються тваринами на волонтерських засадах, і несуть відповідальність за стан тварини;

опіка над твариною – догляд за опікуваною твариною для забезпечення її біологічних, видових та індивідуальних потреб, забезпечення заходів з профілактики захворювань тварини та спрямованих на недопущення неконтрольованого розмноження без зміни її ареалу перебування;

утримання в домашніх умовах – утримання домашніх собак та котів в умовах, що виключають їх вільне переміщення за межами квартири, подвір'я окремого будинку;

стерилізація – гуманний метод регулювання чисельності тварин шляхом хірургічного позбавлення тварини здатності до відтворення потомства (репродуктивної функції);

жорстоке поводження з тваринами – побої, знущання, залякування, навмисне поранення та каліцтво тварин; дратування тварин, нацькування одних тварин на інших; покинення тварин без догляду або в безпорадному стані; порушення зоотехнічних, зоогігієнічних, та ветеринарно-санітарних норм їх утримання; вчинення над тваринами експериментів та процедур, що спричиняють страждання та/або здійснюються з порушенням закону; використання технічних засобів, які примушують тварин до перебування у протиприродних позиціях, що викликають надмірні страждання, пошкодження тіла або загибель тварини; транспортування тварин способами, що призводять до страждань та стресу тварини; використання жорстоких способів у вихованні та годуванні тварин; інші дії, що суперечать нормам чинного законодавства, які спрямовані на захист тварин від жорстокого поводження, та спричиняють тваринам біль, каліцтва, травми, страждання, стрес, призводять до їх передчасної загибелі.

жорстоке умертвіння тварин – умертвіння тварин без застосування знеболюючих засобів, що запобігають відчуттю тваринами болю і страху;

соціалізація тварин – спрямований на адаптацію тварини до співіснування з людьми процес засвоєння навичок і зразків поведінки, які роблять тварину соціально безпечною;

громадські притулки для тварин – неприбуткові установи, спеціальнопризначені для утримання тварин постійно або тимчасово та облаштовані згідно з вимогами чинного законодавства;

пункти тимчасового утримання тварин – спеціально обладнані приміщення або частини приміщень, призначені для тимчасового утримання домашніх тварин у разі їх вилову чи тимчасової ізоляції;

карантинування – заходи щодо запобігання занесенню антропозоонозних захворювань (сказ, лептоспіроз), що передбачають тимчасове ізольоване утримання тварин (на карантинних майданчиках) та проведення необхідних лабораторно-діагностичних досліджень тварин, які надійшли до місць утримання

карантинний майданчик (пункт тимчасового утримання тварин) – спеціально обладнані приміщення або частини приміщень, призначені для тимчасового утримання тварин у разі їх вилову чи тимчасової ізоляції;

пункти стерилізації та післяопераційної перетримки – спеціально обладнані приміщення або частини приміщень, призначені для проведення стерилізації домашніх та безпритульних тварин фахівцями ветеринарних установ, організацій, підприємств, вищих навчальних закладів та для подальшої реабілітаційної перетримки безпритульних тварин до моменту повного одужання (впродовж 8 – 10 днів) і передачі під опіку;

реєстрація домашніх тварин – система обліку тварин, яку здійснює орган місцевого самоврядування, шляхом присвоєння тварині індивідуального номера та внесення відповідної інформації до загальної електронної бази домашніх тварин;

ідентифікація домашніх тварин – біркування, чіпування, таврування тварин тощо, з присвоєнням особистого ідентифікаційного коду;

місце або зона для вигулу тварин – територія, на якій власник має право вигулу тварини за умов дотримання вимог цих Правил;

вигул собак – тимчасове знаходження собак у присутності їхніх власників або осіб, що їх замінюють, на відкритому повітрі поза місцями постійного проживання цих собак з метою задоволення їхніх фізіологічних потреб і гармонійного розвитку;

притулки для тварин – неприбуткові установи, спеціально призначені та облаштовані для утримання безпритульних тварин;

евтаназія – гуманні методи умертвіння тварин, що виключають їх передсмертні страждання.

Інші поняття та терміни у цій Програмі вживаються у значенні, які наведені в Законах України «Про захист тварин від жорстокого поводження» та «Про благоустрій населених пунктів», а також в Методичних рекомендаціях з розроблення правил утримання домашніх тварин у населених пунктах, затверджених наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 02.06.2009 № 264.

II. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

В останнє десятиріччя відбулися радикальні зміни ролі і положення міських тварин – компаньонів. Вони все частіше розглядаються людиною – хазяїном в якості члена сім'ї. Домашні тварини в цілому є суттєвим і багатofакторним елементом підвищення якості життя людини в оточуючому середовищі.

Однак, паралельно з позитивним значенням тварин в житті людини формується ціла низка проблем негативного характеру.

На теперішній час у громаді склалася не проста ситуація з питанням утримання домашніх тварин, а саме:

- відсутність обліку та реєстрації домашніх тварин;

- не достатньо контролюються правила утримання та своєчасність проведення вакцинації;
- не розвинена система стерилізації домашніх тварин, безконтрольне розмноження;
- неврегульованість нормативно-правового забезпечення питань поводження з тваринами як в Україні в цілому, так і на території Дунаєвецької міської ради;
- відсутність системи вилову безпритульних тварин, механізмів регулювання кількості безпритульних тварин;
- відсутність матеріально-технічної бази, організаційного та фінансового забезпечення контролю за чисельністю безпритульних тварин, служби пошуку тварин, які загубилися;
- незначна кількість стерилізованих безпритульних і домашніх тварин;
- випадки безвідповідального ставлення власників до тварин, через що вони виявляються кинутими або загубленими;
- відсутність контролю в місцях продажу тварин та притулків для тварин на території Дунаєвецької міської ради.

Ситуація з великою кількістю безпритульних тварин, яка має місце на вулицях громади, є неприйнятною.

Вона призводить до погіршення санітарно-епідеміологічного стану міста, загострення соціального напруження, збільшення кількості постраждалих осіб від агресивних тварин, хвороб та загибелі самих тварин.

Безпритульні тварини потрапляють у надзвичайні ситуації: гинуть та одержують травми при дорожньо-транспортних подіях, потрапляють у місця, з яких неможливо вибратися, хворіють різними захворюваннями; непоодинокі випадки жорстокого поводження з тваринами.

Не вирішене питання утилізації, захоронення померлих тварин. Залишається проблема несанкціонованих кладовищ і безсистемних захоронень тварин в межах громади.

III. Мета Програми

Зміна громадської думки у бік цивілізованого, гуманного та етичного ставлення до тварин.

Зменшення чисельності безпритульних тварин на території Дунаєвецької міської ради.

Створення умов для виконання норм і правил в сфері поводження з тваринами.

Попередження та профілактика явища безпритульних тварин.

Об'єднати зусилля всіх зацікавлених сторін у вирішенні даної проблеми.

Визначити причинно-наслідковий зв'язок появи безпритульних тварин в громаді.

Направити всі зусилля на боротьбу з безпритульністю, а не з самими тваринами.

IV. Шляхи і способи розв'язання проблеми, строк виконання Програми

Питання поводження з тваринами (домашніми, безпритульними) необхідно вирішувати комплексно за участю органів місцевого самоврядування, виконавчої влади та громадськості:

- з метою координації діяльності виконавців Програми та формування заходів програми розпорядженням міського голови створюється Робоча група

- організаційне забезпечення реалізації Програми та контроль за виконанням заходів здійснює виконавчий комітет та Робоча група, яка готує для ухвалення міською радою перелік заходів, запланованих Програмою для їх реалізації.

- створена комісія – виконавець, уповноваженого у сфері поводження з тваринами у громаді з вирішення питань: щодо безпритульних тварин; з тваринами, які мають власників; інформаційно-просвітницької і виховної роботи; координацію діяльності уповноважених

органів у сфері контролю за дотриманням виконання вимог чинного законодавства стосовно поводження з тваринами;

- запровадити заохочувальну систему збору з власників собак;

сприяти:

- створенню притулків різної форми власності для тварин та пунктів тимчасового утримання бездомних та загублених тварин.

- створенню Центру етичного виховання з базовою структурою загальноміського соціального центру допомоги тваринам у зручному для відвідування місці;

- обміну позитивним досвідом та налагодженню партнерських відносин з іншими областями України та зарубіжними країнами щодо поводження з тваринами;

- провести масову стерилізацію безпритульних тварин шляхом проведення наступних заходів, а саме укладання договорів з приватними ветеринарними клініками на проведення операцій із стерилізації тварин, та можливості їх перетримки згідно вимог чинного законодавства, до моменту вирішення питання щодо наявності власного приміщення, що відповідає необхідним нормативам та вимогам чинного законодавства;

- щеплення (у тому числі від сказу) і лікування безпритульних тварин;

- створити загальну інформаційну систему та організувати службу пошуку тварин, які загубилися;

вжити заходів стосовно:

- роз'яснювальної та агітаційної роботи серед власників тварин про необхідність стерилізації домашніх тварин;

- упровадження контролю у місцях продажу тварин, недопущення вилову тварин шляхом отруєння;

- ведення моніторингу ситуації у сфері поводження з тваринами;

- здійснення інформаційно-просвітницької роботи серед населення щодо необхідності дотримання правил утримання домашніх та інших тварин.

- здійснення інформаційно-просвітницької роботи серед населення щодо необхідності дотримання правил тримання і поводження з домашніми тваринами.

V. Строки та етапи реалізації заходів Програми

З метою вирішення питання поводження з тваринами необхідно організувати роботу щодо масової стерилізації безпритульних тварин.

Основні напрямки комплексного підходу в сфері поводження з тваринами:

1. Реєстрація та ідентифікація домашніх тварин.

Один із важливих і необхідних етапів, який дасть високу позитивну динаміку у впорядкуванні відносин в сфері поводження з тваринами, в тому числі і в зменшенні чисельності безпритульних тварин.

Найбільш ефективний спосіб ототожнення тварини з конкретним власником – це використання реєстрації та ідентифікації. Запровадження реєстрації та ідентифікації повинно підвищити відповідальність людини, оскільки по тварині можливо буде ідентифікувати його власника. Реєстрація та ідентифікація є важливим засобом для того, щоб повернути загублених тварин їх власникам, та може служити основою для використання відповідної законодавчої бази (включаючи законодавство, згідно якому власник несе відповідальність за викинуту на вулицю тварину та норми при обов'язкових регулярних щепленнях). Найкращим вибором на теперішній час є мікрочип.

Для впорядкування оперативної роботи з тваринами має бути створена електронна база даних, яка дасть можливість організувати облік тварин в місті.

2. Інформаційно-просвітницькі заходи серед населення у сфері поводження з тваринами.

При проведенні інформаційно-просвітницьких заходів через розміщення реклами, розповсюдження інформації в засобах масової інформації, необхідно донести до кожного мешканця нашої громади інформацію з питань, пов'язаних із гуманним ставленням до тварин, необхідністю дотримання норм і правил в сфері поводження з тваринами.

Необхідно інформувати населення громади про роботу, яка ведеться в цьому напрямку і про результати, які очікується отримати.

3. Освіта.

Освіта є одним із важливих елементів всебічного підходу до регулювання популяцій, оскільки людська поведінка – це фактор, який має виключний вплив на динаміку популяції тварин.

Освіта в сфері поводження з тваринами, необхідна:

- для мотивації власників щодо збільшення відповідальності у відношенні до тварин;
- для ознайомлення із законодавчою базою і правилами в області поводження з тваринами;
- для отримання навичок поведінки з тваринами;
- для мотивації людей до стерилізації тварин.

Спільно з громадськими організаціями має запроваджувати просвітницькі проекти у дитячих, навчальних закладах щодо гуманного поводження з тваринами та захисту їх від жорстокого поводження.

4. Розробка та впровадження диференційованої системи збору з власників тварин.

З метою впровадження цивілізованої системи в сфері поводження з тваринами, необхідно впровадити певні преференції для людей, які утримають стерилізованих домашніх тварин, а також тварин, взятих із притулку.

5. Підвищення відповідальності і посилення контролю за дотриманням правил поводження з тваринами.

Введення системи реєстрації і ідентифікації тварин, а також Правил поводження з тваринами на території Дунаєвецької міської ради дасть можливість підвищити відповідальність власників за утриманням тварин і буде слугувати основою для застосування відповідної законодавчої бази до порушників.

Контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері поводження з тваринами здійснюється Дунаєвецька міська рада, органами управління патрульної поліції у громаді департаменту патрульної поліції, інспекцією з благоустрою Дунаєвецької міської ради, житловими організаціями незалежно від форм власності і підпорядкування, громадськими організаціями.

Координацію роботи з контролю за дотриманням вимог законодавства і Правил поводження з тваринами має здійснювати Дунаєвецька міська рада.

6. Стерилізація домашніх тварин та попередження безконтрольного розмноження.

Такі аспекти як «домашні тварини» та «бездомні тварини» пов'язані між собою.

Зменшення народжуваності домашніх тварин автоматично зменшує чисельність бездомних. Серед бездомних тварин більшість це колишні домашні тварини.

Контроль репродукції при допомозі постійної стерилізації або тимчасової контрацепції може бути досягнуто за допомогою використання таких методів як: хірургічний та фізична контрацепція (ізолювання самок від самців в період тічки).

Дунаєвецька міська рада має проводити роботу щодо пропаганди необхідності стерилізації домашніх тварин та організувати роботу щодо допомоги малозабезпеченим

громадянам із стерилізації їхніх домашніх тварин, проведення заходів безкоштовної стерилізації із залученням приватних ветеринарних клінік.

7. Регулювання чисельності бездомних тварин.

Дунаєвецька міська рада має надати наступні функції виконувати заходи із поводження з тваринами:

- для збору відловлених бездомних тварин і тварин, від яких відмовились власники;
- для проведення щеплення, стерилізації, реєстрації бездомних та домашніх тварин;
- перетримки бездомних тварин та їх обстеження на захворювання;
- повернення власникам загублених тварин або утікачів;
- повернення стерилізованих відловлених бездомних тварин в навколишнє середовище (прищеплених) під нагляд опікунів;
- передача відловлених бездомних тварин громадським притулком (стерилізованих і прищеплених).

Умортвіння тварин (евтаназією) можливо тільки у випадках:

- травм, які не сумісні з життям;
- IV стадії онкологічних захворювань;
- декомпенсації хронічних захворювань серця, легенів, печінки, нирок;
- також, якщо поведінка собаки виявлена агресивною (комісією, у складі представника Дунаєвецької міської ради, ліцензованого лікаря ветеринарної медицини та кінолога, зафіксовано напади на людей) й громадські організації відмовились узяти юридичну відповідальність за цю тварину на себе.

Всі виявлені факти:

- травмування тварини;
- заподіяння їй каліцтва;
- отруєння, або інші випадки жорстокого ставлення людини по відношенню до тварини, повинні передаватися в правоохоронні органи для подальшого проведення розслідування та притягнення винних до відповідальності.

Захоронення або утилізація померлих тварин здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України.

За результатами реалізації перших етапів та при наявності фінансування розглядатиметься питання щодо будівництва притулку для безпритульних тварин - центру стерилізації, надання медичної допомоги та перетримки тварин на території Дунаєвецької міської ради.

8. Функціонування приватних та громадських притулків.

Приватні притулки, або притулки що належать громадським організаціям, які функціонують за рахунок інвестицій чи добровільних пожертвувань утримують тварин до того часу, поки не знайдеться новий власник або довічно.

Міська влада має сприяти створенню громадських притулків в громаді.

9. Реалізація Програми.

Програма має комплексний підхід до вирішення проблеми поводження з тваринами та повинна працювати в поєднанні з Правилами утримання домашніх тварин на території Дунаєвецької міської ради.

Строк виконання Програми – 2021-2025 роки.

Реалізація Програми передбачає фінансування за рахунок міського бюджету, або інших джерел фінансування та здійснюється відповідно до переліку заходів до Програми поводження з тваринами на території Дунаєвецької міської ради на період 2021-2025 років (додається).

VI. Очікувані результати виконання Програми

Затвердження і реалізація передбачених заходів створить основу для ефективної роботи та контролю у сфері утримання і поводження з домашніми та іншими тваринами в місті, що буде сприяти:

- формуванню сучасного гуманного ставлення до тварин, що знаходяться поруч з людиною;
- формуванню у підростаючого покоління етичного ставлення до тварин;
- свідомому ставленню громадян до існуючих проблем у сфері утримання і поводження з домашніми та іншими тваринами в місті;
- впровадженню міжнародного позитивного досвіду у вирішенні питань поводження з домашніми та іншими тваринами;
- зменшенню та регулюванню кількості безпритульних тварин у громаді;
- формуванню усвідомленого відношення людей до стерилізації тварин;
- поліпшенню епізоотичного, санітарно-епідемічного стану у громаді;
- зменшенню рівня забруднення території громади відходами життєдіяльності тварин;
- збереженню здоров'я населення, зменшенню рівня захворювань населення хворобами, спільними для людей і тварин;
- підвищенню міжнародного іміджу України і Дунаєвської міської ради в результаті дотримання міжнародних стандартів поводження з домашніми тваринами;
- підвищенню рівня безпеки і комфортності середовища існування людини.

VII. Фінансове забезпечення Програми

Фінансове забезпечення Програми здійснюватиметься відповідно до чинного законодавства за рахунок:

- коштів державного бюджету;
- коштів міського бюджету;
- позабюджетних коштів – добровільних внесків юридичних та фізичних осіб;
- інших джерел.

Обсяги фінансування на виконання заходів Програми підлягають щорічному коригуванню.

VIII. Організаційне забезпечення

Організаційне забезпечення реалізації Програми і контроль за виконанням передбачених Програмою заходів здійснює **Робоча група та ГО «Лапи в долонях»**, громадські організації у сфері захисту тварин.

Для реалізації **Програми Робоча група** щорічно надає на розгляд сесії міської ради перелік заходів на наступний рік.

З метою координації діяльності виконавців Програми, розпорядженням міського голови створюється робоча група. Інформацію про стан виконання Програми **Робоча група та ГО «Лапи в долонях»**, надається один раз на рік.

З метою здійснення догляду та прилаштування безпритульних тварин фізичні особи та представники громадських організацій по охороні та захисту тварин, громадський інспектор з охорони довкілля мають право відвідувати територію притулку для безпритульних тварин, центра стерилізації, надання медичної допомоги та перетримки тварин в на території Дунаєвської міської ради.